

Jan Januš a Kristián Léko

Kurz právní

seobeobraný

Základní právní situace
a jejich řešení přehledně

- Dopravní přestupky, autohavárie
a bodový systém
- Komunikace s úřady
- Vztahy domácích
a nájemníků, sousedi
- Reklamace zboží a služeb
- Spory s lékaři a nemocnicemi
- Jak na základní právní dokumenty

Jan Januš a Kristián Léko

Kurz právní sebeobrany

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být re-produkována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.

Edice Právo pro každého

Mgr. Jan Januš, Kristián Léko

Kurz právní sebeobrany

Vydala GRADA Publishing, a.s.
U Průhonu 22, Praha 7 jako svou 6253. publikaci

Na základě kurzu v deníku Lidové noviny
Ilustrace Richard Cortés
Realizace obálky Michal Němec
Sazba Jan Šístek
Odborná redaktorka: Ing. Michaela Průšová
Počet stran 256
První vydání, Praha 2016
Vytiskla TNM Print, s.r.o., Chlumeck nad Cidlinou

© GRADA Publishing, a.s., 2016

ISBN 978-80-271-9252-6 (ePub)
ISBN 978-80-271-9251-9 (pdf)
ISBN 978-80-271-0195-5 (print)

GRADA Publishing: tel.: 234 264 401, fax: 234 264 400, www.grada.cz

Obsah

Předmluva	11
----------------------------	----

KURZ PRÁVNÍ SEBEOBRANY

DÍL 1: Autohavárie – viník (<i>Jan Januš</i>) Nechtěl jsem do vás narazit...	15
DÍL 2: Autohavárie – nabouraný (<i>Jan Januš</i>) Nabouraný musí znát viníka	21
DÍL 3: Dopravní přestupky (<i>Jan Januš</i>) Osoba blízká už nepomůže	27
DÍL 4: Body za přestupky (<i>Jan Januš</i>) Kdo hlídá trestné body?	33
DÍL 5: Pokuty za přestupky (<i>Jan Januš</i>) Pokutě se lze bránit na úřadě	39
DÍL 6: Odebrání řidičského průkazu (<i>Jan Januš</i>) Vystupte si a odevzdejte řidičák	43
DÍL 7: Pokuty od úřadů (<i>Jan Januš</i>) O pokutě se nemusíte dozvědět	49
DÍL 8: Nedodržování nájemní smlouvy (<i>Kristián Léko</i>) Jak na neplatícího nájemníka	55
DÍL 9: Šikana pronajímatelem (<i>Kristián Léko</i>) Tak takhle ne, pane domácí!	61
DÍL 10: Šikana nájemníkem (<i>Kristián Léko</i>) Parkety nechci, chci lino!	67
DÍL 11: Vztahy se sousedy (<i>Kristián Léko</i>) Za hluk i výpověď z nájmu	73

DÍL 12: Škody způsobené zvířetem (Jan Januš)	
Za zvíře vždy ručí vlastník	77
DÍL 13: Škody na zvířeti (Jan Januš)	
Kdo srazil zvíře, platí léčbu	83
DÍL 14: Co si ohlídat při stavbě (Jan Januš)	
Stavba domu je plná nástrah	89
DÍL 15: Stavební úřad – spory (Jan Januš)	
Jak vyjít se stavebním úřadem	95
DÍL 16: Plánované stavby a jak je zastavit (Kristián Léko)	
To monstrum tu nechceme!	101
DÍL 17: Získávání informací od úřadů (Kristián Léko)	
Chci vědět, za co obec utrací!	107
DÍL 18: Spory s řemeslníky (Kristián Léko)	
Když k vám přijde malíř...	113
DÍL 19: Reklamace a vracení zboží z obchodu (Kristián Léko)	
Věc je vadná, já ji reklamuji!	119
DÍL 20: Reklamace a vracení zboží z internetu (Kristián Léko)	
Milý e-shope, to zboží vracím	125
DÍL 21: Reklamace služeb (Kristián Léko)	
Co dělat se zničeným účesem	131
DÍL 22: Stahování filmů a focení umění (Kristián Léko)	
Za sdílení online i do vězení	137
DÍL 23: Pacient u lékaře (Jan Januš)	
Doktore, já vás vyměním!	141
DÍL 24: Pacient v nemocnici (Jan Januš)	
Do této nemocnice nechci	147
DÍL 25: Chyby lékaře (Jan Januš)	
Ten lékař za chybu zaplatí!	153

DÍL 26: Zákazník v lékárně (Jan Januš)	
Zákon myslí i na užívání léků	159
DÍL 27: Právo na léky a pomůcky (Jan Januš)	
Můžu spíš ty modré pilulky?	165
DÍL 28: Spamy a průzkumy (Jan Januš)	
Nenuťte mi to zboží!	171
DÍL 29: Sebeobrana a zákroky proti zlodějům (Jan Januš)	
Ani hnout, zloději!	177
DÍL 30: Kde získávat informace o právu (Jan Januš)	
Pozor na stará znění zákonů	183

JAK NA PRÁVNÍ DOKUMENTY

Díl 1: Žaloba na náhradu škody při ublížení na zdraví (Jan Januš)	
Jak se soudit o újmu na zdraví	189
Díl 2: Žaloba na náhradu škody (Jan Januš)	
Žalobou se domůžete i ušlého zisku	191
Díl 3: Kupní smlouva (Jan Januš)	
Kupní smlouva platí i uzavřená ústně	193
Díl 4: Odvolání se při dopravním přestupku (Jan Januš)	
Nepřevzít úřední dopis vám nepomůže	195
Díl 5: Odvolání se ke krajskému úřadu (Jan Januš)	
To nebyl přestupek, odvolávám se!	197
Díl 6: Odvolání se proti zadržení řidičského průkazu (Jan Januš)	
Odvolat se lze i proti zadržení řidičáku	199
Díl 7: Odvolání se proti rozhodnutí úřadu (Jan Januš)	
Odvolání může pokutu alespoň snížit	201
Díl 8: Smlouva o nájmu bytu (Kristián Léko)	
Formální požadavky už nehrají roli	203

Díl 9: Výpověď z nájmu bytu pronajímatelem (<i>Kristián Léko</i>)	
Jen tak někoho vyhodit z bytu nelze	205
Díl 10: Smlouva o nájmu prostoru sloužícího k podnikání (<i>Kristián Léko</i>)	
Smlouva na „nebyt“ chrání i investice	207
Díl 11: Kupní smlouva o koupi nemovité věci (<i>Kristián Léko</i>)	
Bez dobré smlouvy dům nekupujte	209
Díl 12: Kupní smlouva na psa (<i>Jan Januš</i>)	
Nákup psa: dobrá smlouva je nutnost	211
Díl 13: Trestní oznámení (<i>Jan Januš</i>)	
Oznámit musíte jen největší zločiny	213
Díl 14: Žádost o stavební povolení (<i>Jan Januš</i>)	
Povolení je nutné jen pro větší stavby	215
Díl 15: Odvolání se proti rozhodnutí o odstranění stavby (<i>Jan Januš</i>)	
Černé stavby se bourají jen výjimečně	217
Díl 16: Smlouva o dílo – stavba (<i>Kristián Léko</i>)	
Dobrá smlouva = stavba bez sporů	219
Díl 17: Žádost o informaci (<i>Kristián Léko</i>)	
Úřady mohou informace zpoplatnit	221
Díl 18: Smlouva o dílo (<i>Kristián Léko</i>)	
Právní kličky mohou navýšit rozpočet	223
Díl 19: Uplatnění práva na bezplatné odstranění vady věci prodané v obchodě (<i>Kristián Léko</i>)	
Jak postupovat při reklamaci	225
Díl 20: Odstoupení od kupní smlouvy (<i>Kristián Léko</i>)	
Jak a kdy odstoupit od smlouvy	227
Díl 21: Smlouva o zápůjčce (<i>Kristián Léko</i>)	
Potřebuji peníze na byt, půjčíš mi?	229

Díl 22: Smlouva o výpůjčce (<i>Kristián Léko</i>)	
Půjčil bys mi na víkend auto?	231
Díl 23: Závěť (<i>Jan Januš</i>)	
K sepsání závěti stačí jen papír a pero	233
Díl 24: Žaloba na určení neplatnosti vydědění (<i>Jan Januš</i>)	
Vydědit vlastní děti není nijak snadné	235
Díl 25: Žaloba o náhradu škody způsobené lékařem aplikací léku (<i>Jan Januš</i>)	
Žalovat lze i chybnou aplikaci léku	237
Díl 26: Žaloba pozůstalé manželky o náhradu škody způsobené provozem dopravních prostředků (<i>Jan Januš</i>)	
Vdova má nárok na peníze i za útrapy	239
Díl 27: Plná moc I (<i>Jan Januš</i>)	
Plná moc může platit až do odvolání	241
Díl 28: Plná moc II (<i>Jan Januš</i>)	
S úřady nemusíte jednat osobně	243
Díl 29: Výpověď daná zaměstnancem (<i>Kristián Léko</i>)	
Jak a kdy správně podat výpověď	245
Díl 30: Žádost o rozvod (<i>Jan Januš</i>)	
Rozvod trvá zhruba tři měsíce	247
Bonusový díl (<i>Jan Januš</i>)	249

Vážení čtenáři,

přijměte prosím pozvání do Kurzu právní sebeobrany. Celkem ve 30 lekcích vám nabídne právní vodítka ke každodenním situacím. Pomůže při řešení dopravních přestupků, vztahů s domácími, nájemníky i se sousedy. Poradí také jak na stavební úřad, chybní lékaře a lékárníky nebo špatně pracující řemeslníky. Dozvíte se, jak se bránit průzkumům i zlodějům.

Doplňující lekce se týkají často užívaných právních dokumentů a práce s nimi. Kniha využívá zkušeností odborníků a vychází tak vysloveně z praktického pohledu na věc.

Materiál se zrodil ze seriálu Kurz právní sebeobrany, který vycházel v lednu a v únoru v Lidových novinách, které se obdobným oblastem věnují i v pravidelné pondělní příloze Právo a justice. Zásahu na přípravě textů tak mají vedle jejich hlavních autorů především spolupracující právníci a experti na rozebírané právní oblasti, kteří nabízejí své zasvěcené a praktické postřehy a komentáře, a na neposledním místě také editor LN Lukáš Rous. Právě on významně přispěl k cizelaci jednotlivých kapitol a jejich výsledného znění. Všem náleží velký dík.

Kurz právní sebeobrany má především lidem bez právního vzdělání přiblížit některé z právních zásad. Jako popularizační příručka však nutně nemůže obsáhnout všechny související otázky a záludnosti popisovaných pravidel. Tak je ke knize nutné i přistupovat, nejde o právní poradenství, ale jen o jakýsi první a dosti zjednodušený vhled do rozebírané problematiky. Kniha vychází z právního stavu účinného v době přípravy seriálu.

Přejeme vám příjemné čtení a pamatujte, že právo přeje bdělým.

Autoři

KURZ PRÁVNÍ SEBEOBRANY

DÍL 1: Autohavárie – viník

(Jan Januš)

Nechtěl jsem do vás narazit...

Zasněžená silnice, drobná nepozornost – a člověk se snadno stane viníkem autonehody. I když jde o značně stresující situaci, je třeba se uklidnit a vzít rozum do hrsti. Jakákoliv chyba se totiž může pořádně prodražit, dokonce i vynést pár let vězení. Třeba v okamžiku, kdy někoho zraníte a od nehody ujedete.

Pokud zavínáte nehodu, co je dobré udělat jako první? Nejdříve se pokuste vyhodnotit situaci, zejména s přihlédnutím k rozsahu nehody. „Obecně je každý povinen učinit veškerá vhodná opatření, aby nedošlo k řetězové havárii, poskytnout první pomoc, přivolat ke zraněné osobě poskytovatele zdravotnické služby a ohlásit nehodu policii, pokud to vyžaduje zákon,“ popisuje Rudolf Bicek z advokátní kanceláře Schönherr.

Pokud se ujistíte, že jsou všichni zdraví nebo že přivolaná zdravotní pomoc už se blíží, obraťte se na asistenční linku své pojišťovny. Pokud si v šoku nemůžete vzpomenout na to, u které máte auto pojištěné, stačí vytočit 1224. Operátoři na Lince pomoci řidičům, kterou provozuje Česká kancelář pojistitelů, vás podle SPZ zdarma přesměrují na vaši pojišťovnu.

Kdy volat policii a kdy ne

Podrobnosti kolem řešení dopravních nehod popisuje zákon o provozu na pozemních komunikacích, zejména v paragrafu 47. Policii je tak nutné nehodu ohlásit ve chvíli, kdy je na místě mrtvý nebo zraněný. Stejně je nutné postupovat, pokud dojde ke škodě vyšší než 100 tisíc korun (a to jak na vozidlech, tak na přepravovaných věcech), k poškození majetku dalších osob či pozemní komunikace nebo jejího příslušenství, například tedy dopravní značky (dále viz rámeček Vaše povinnosti).

Policii zavolejte i ve chvíli, kdy nedokážete obnovit plynulost provozu. Učinit to musíte neodkladně – tedy co možná nejdříve. „Pokud nezavoláte policii, spácháte přestupek, za který je možné uložit pokutu ve výši 2 500 až 5 000 korun,“ varuje Bicek. Pokud by se něco takového stalo během dvanácti měsíců vícekrát, může viník přijít i o řidičský průkaz, a to až na půl roku.

Pokud však k žádné ze zákonem popsaných událostí nedošlo, policii volat nemusíte – i když můžete (viz rámeček Vaše práva). Každopádně je nutné s poškozeným sepsat hlášení o nehodě, které vyžaduje zákon. „Záznam musí obsahovat identifikaci místa a času dopravní nehody, jejích účastníků a vozidel, její příčiny, průběh a následky,“ shrnuje Martin Cír

z advokátní kanceláře bpv Braun Partners. Důležité je, aby obě strany dokument podepsaly a odevzdaly jej svým pojišťovnám. Konkrétní podobu zákon nepředepisuje, je ale dobré použít formulář se všemi náležitými rubrikami, který získáte v pojišťovně.

Škodu na autě nabouraného, ale třeba i zranění pokryje povinné ručení viníka, nutné je však pamatovat na sjednanou spoluúčast. Je přitom jedno, zda auto řídil přímo jeho majitel, nebo někdo jiný, pojištění se váže k vozidlu. Obecně se však nevztahuje na škodu na viníkově autě, jeho opravy pokrývá případné havarijní pojištění – pokud je ovšem viník má sjednané. Jinak si musí škodu zaplatit sám.

Pozor na nedočkavé či mstivé poškozené. Ti totiž mohou podat žalobu na viníka. „Tuto skutečnost by měl viník neprodleně oznámit své pojišťovně a obrátit se na advokáta,“ upozorňuje Martin Cír. Může totiž jít o velké peníze, protože občanský zákoník je například při náhradě újmy na zdraví velkorysý. Ta tak může dosáhnout milionových částek. Ve hře je rovněž trestní postih.

Podobně jako policii musí viník nehodu ohlásit neodkladně, tedy co možná nejdříve, i pojišťovně – a to písemně. „Pojistné podmínky ale mohou určit způsob oznámení i jinak, například telefonicky,“ upozorňuje Bicek. O dalším postupu vás bude informovat právě pojišťovna. Při situaci, kdy sice dojde k dopravní nehodě, ale nikdo nepozoruje žádnou škodu, pojišťovně není nutné nic oznamovat.

Nabouraný služební vůz může viníka stát místo

Situaci viníka může podstatně zkomplikovat a prodražit, když dopravní nehodu způsobí ve služebním automobilu. Nejspíš ho to bude něco stát a nehoda může při katastrofickém scénáři skončit i rychlým vyhazovem z práce – třeba ve chvíli, kdy bourá opakovaně nebo pod vlivem alkoholu. „Pokud bude zaměstnanci dopravní nehody odebráno řidičské oprávnění, může být navíc naplněn výpovědní důvod – nesplňování podmínek pro výkon sjednané práce,“ upozorňuje advokát Václav Vlček z kanceláře Rödl & Partner.

Pokud jde o způsobenou škodu, za běžné situace za ni zaměstnanec ručí do výše 4,5násobku svého průměrného měsíčního výdělku. Pokud však bude opilý, pod vlivem drog nebo třeba nabourá schválně, ručí prakticky neomezeně. Tuto částku na něm pak může zaměstnavatel podle Vlčka vymáhat – ať už kvůli spoluúčasti předpokládané povinným ručením, kvůli opravě vlastního vozidla, či třeba kvůli poškození dopravovaných věcí.

„Zaměstnanci se proto doporučuje pojistit svou odpovědnost za škodu při výkonu povolání. I v případě tohoto pojištění však musí zaměstnanec počítat se spoluúčastí,“ dodává Václav Vlček. Vždy tak stojí za zvážení, zda se na služební cestu raději nevypravit autobusem. Minimalizujete tím případná rizika. „Pokud nemá zaměstnanec v pracovní smlouvě uvedeno, že bude řídit firemní vozidlo, pak nemůže být zaměstnavatelem k takové činnosti nucen,“ radí advokát Hans-Ulrich Theobald ze společnosti Rödl & Partner. „Výše uvedená věta neplatí, když lze z okolností a zvyklostí souvisejících s případným pracovním poměrem rozumně předpokládat, že cestování i za použití služebního vozidla je součástí činnosti. V tomto případě není potřeba speciální ustanovení v pracovní smlouvě, ani v případných vedlejších ujednáních,“ dodává.

VAŠE PRÁVA

Požadovat prokázání totožnosti poškozeného a údajů o jeho vozidle. Je potřeba si zapsat především SPZ vozidel, jména a adresy řidičů, případně majitelů vozidla, a dále údaje o pojištění, tedy číslo pojistné smlouvy, případně zelené karty.

Požadovat úhradu škody na vozidle v případě sjednaného havarijního pojištění.

Oznámit nehodu Policii ČR, a to i pokud to podle zákona není povinností. V případě, že není nutné oznamovat nehodu policii, se sepisuje záznam o dopravní nehodě. Záznam musí obsahovat popis času a místa vzniku nehody, příčinu, průběh a následky, identifikaci účastníků nehody a zúčastněných vozidel. Vhodné bývá rovněž zahrnout plánek nebo náčrtek místa nehody a fotodokumentaci z místa nehody.

VAŠE POVINNOSTI

Zastavit vozidlo a učinit opatření k zajištění bezpečnosti provozu. Poskytnout první pomoc zraněným osobám a kontaktovat záchrannou službu, případně hasičský záchranný sbor.

V určitých případech oznámit nehodu Policii ČR, a to pokud: 1) došlo ke zranění nebo usmrcení, 2) škoda na některém z vozidel (včetně

přepřavovaných věcí) přesáhne sto tisíc korun nebo došlo ke škodě na majetku třetí osoby, která na nehodě neměla účast, 3) některý z účastníků nehody odmítne sepsat a podepsat záznam o dopravní nehodě, existuje podezření na požití alkoholu či jiných omamných látek před jízdou nebo se viník dopravní nehody neprokáže platnou zelenou kartou, 4) došlo k poškození pozemní komunikace či ke zničení nebo poškození její součásti nebo příslušenství, 5) došlo k poškození životního prostředí, 6) účastníci nejsou sami schopni obnovit plynulost provozu.

Prokázat na požádání poškozeného svoji totožnost a sdělit údaje o vozidle, které mělo účast na dopravní nehodě, a číslo pojistné smlouvy. Sepsat společný záznam o dopravní nehodě v případě, že není nutné oznamovat nehodu Policii ČR. Ohlásit nehodu pojišťovně, a to co možná nejdříve.

***Přehled práv a povinností připravil
Rudolf Bicek z kanceláře Schönherr***

